

Република Северна Македонија
Државен инспекторат за земјоделство

Архивски број: 02 - 1148/1
Датум: 23.11.2023 година

ИНТЕРЕН АКТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СУДИР НА ИНТЕРЕСИ ВО ДРЖАВНИОТ
ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

Скопје, Октомври, 2023

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

Врз основа на член 56 став 3 од Законот за организација и работа на органите на државната управа ("Службен весник на Република Македонија" број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11, 96/19 и 110/19), во согласност со политиката на интегритет во Државниот инспекторат за земјоделство број 04-248/3 од 23.03.2023 година Државниот инспекторат за земјоделство донесе:

ИНТЕРЕН АКТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СУДИР НА ИНТЕРЕСИ ВО ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

1. ВОВЕД

Овој интерен акт има за цел да даде основни насоки за утврдување и справување со можни случаи на судир на интереси кај вработените во Државниот инспекторат за земјоделство. Државниот инспекторат за земјоделство и негивите вработени во своето работење му даваат приоритет на јавниот интерес и поттикнуваат и развиваат организациска култура која не толерира судир на интереси и во која индивидуалната одговорност и личниот пример се основа за доброто управување.

За да се овозможи ефикасно спречување на судирот на интереси, во Државниот инспекторат за земјоделство се укажува на должноста службените лица да внимаваат да не се стават во состојба на судир на интереси и да ги преземат мерките за негово одбегнување утврдени со закон.

Во најголем број случаи ситуациите на судир на интерес лесно може да се одбегнат со здраворазумска проценка од страна на вработените. Препознавањето на вистинската форма на судирот на интереси е значајно за да може да се преземат соодветни мерки и механизми за спречување на појавата, или доколку се доведе во таква состојба да го користи механизмот на изземање/отстранување на судирот на интереси.

Никој не смее да ја користи функцијата, јавното овластување, службената должност и положба за извршување или пропуштање на дејствие што според закон не смее, односно мора да го изврши, ниту да го подреди извршувањето на законито дејствие на својот личен интерес, ниту на интересот на друго лице.

2. ОПФАТ

Овој интерен акт за постапување во случај на судир на интереси се однесува на сите службени лица и Одговорното лице во Државниот

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

инспекторат за земјоделство, како и на други лица ангажирани за вршење работа во Државниот инспекторат за земјоделство.

3. ОСНОВНА ДЕФИНИЦИЈА ЗА СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

„Судир на интереси“ е состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.

Постојат неколку ситуации во кои може да се дојде во состојба на судир на интереси:

▪ Реален (де факто) судир на интереси

Реален судир на интерес подразбира директен судир помеѓу јавните овластувања и службените должности на службеното лице и неговиот приватен интерес.

▪ Привиден судир на интереси

Ова подразбира ситуација која може да се перцепира од страна на други лица дека приватните интереси на службеното лице би можеле несоодветно да влијаат врз извршувањето на неговите службени должности, односно дека способноста на службеното лице да го заштити јавниот интерес или да врши јавно овластување е компромитирана од личен, финансиски или деловен интерес. Постоенето на тој приватен интерес, за кој другите разумно сметаат дека може да влијае на извршувањето на службените должности на службеното лице, всушност може и да биде само привиден судир на интереси.

▪ Потенцијален судир на интереси

Ова подразбира ситуација во која службеното лице има приватен интерес што би можел во иднина да го доведе во состојба на судир на интереси поврзано со вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.

▪ Непотизам

Една од формите на судир на интереси утврдена со закон е учество, односно одлучување на службено лице во постапка за избор, именување или вработување, при што тоа е должно да извести за можноста за постоење на судир на интереси.

Дополнително, законот утврдува јасна „забрана на влијание за вработување на блиски роднини“, т.н. непотизам. Согласно утврдената забрана, службено лице не смее да влијае на вработувањето или унапредувањето на блиско лице во органот во кој е избрано или именувано како јавен функционер или во друг државен орган или јавно претпријатие, јавна

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

установа или друго правно лице кое располага со државен капитал над кој надзор врши органот во кој е избрано или именувано лицето.

▪ **Неспоивост на функции и поседување акционерски права**

Едно од вообичаените облици на спречување судир на интереси се правилата за несопоивост на функциите утврдени во Уставот и законите и има за цел да спречи ситуација во која избрано или именувано лице може да се најде.

Забраната за вршење други дејности и ограничувањето за стекнување на акционерски права е посебно дефинирана во Законот за спречување на корупција и судир на интереси, каде што избрано или именувано лице (а во некои случаи одговорно лице во јавно претпријатие, јавна институција или друго правно лице кое располага со државен капитал) во текот на траењето на мандатот, односно должноста, не може:

- да врши функција на одговорно лице или член на орган на управување или надзорен орган во јавно претпријатие, јавна установа или друго правно лице кое располага со државен капитал;
- да врши функција член на управен одбор или друг орган на управување во трговско друштво или друго правно лице кое се занимава со профитабилна дејност,
- да биде член на орган на управување или надзор во трговско друштво, јавни претпријатија, агенции, фондови и други правни лица со доминантен државен капитал,
- за време на мандатот или должноста и во рок од три години по нивниот престанок, по кој било основ и во која било форма да стекне акционерски права во правно лице над кое тој или органот во кој работи или работел, врши односно вршел надзор, освен ако тие права се стекнати со наследство.

4. ДОЛЖНОСТИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Со оглед на тоа што судирот на интереси претставува висок степен на ризик од корупција, службеното лице е должно да биде претпазливо во својата работа во вакви ситуации и треба да ги преземе сите мерки за негово избегнување, односно изземање од состојбата.

Службеното лице во своето работење избегнува да се најде во ситуација да спроведува или да учествува во спроведување на постапка или да донесува или да учествува во донесување на одлука со која се одлучува за добивање на каква било корист за себе или роднина или друго блиско лице.

Прикривањето на постоење приватен интерес од страна на службеното лице претставува повреда на должноста и основа за покренување постапка за

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

утврдување на одговорност и изрекување на мерки согласно Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси.

Во случај на сомневање за постоење судир на интереси, службеното лице и раководното лице можат да побараат мислење од Државната комисија за спречување на корупцијата.

5. ИЗЗЕМАЊЕ И ЗАПИРАЊЕ НА ПОСТАПУВАЊЕ

Кога службеното лице ќе дознае за околности што укажуваат на постоење на судир на интереси или на потенцијален судир на интереси, е должно веднаш да побара да биде изземено и да запре со своето постапување.

Службеното лице ќе биде изземено од вршењето на определено дејствие со одлука на органот во кој е избрано или именувано, односно каде што врши функции, јавни овластувања или службени должности и по барање на заинтересирано лице кое дознало за околности што укажуваат на постоење на судир на интереси или на потенцијален судир на интереси.

По извршената пријава, непосредно претпоставениот, односно раководното лице на државните органи и институциите од јавниот сектор во кои е вработено службеното лице е должен да ги преземе сите мерки со цел да спречи појава на судирот на интереси.

За околностите, службеното лице ги информира претпоставениот, лицето за интегритет и Државната комисија за спречување на корупција.

Кога службеното лице ќе се најде во ситуација да учествува во расправа на орган или тело во кое се одлучува за работи за кои тоа или блиско лице има приватен интерес, службеното лице го пријавува постоењето на приватниот интерес и се иззема пред расправата и одлучувањето, а најдоцна пред почетокот на одлучувањето. Органот или телото на чија расправа службеното лице го соопштило постоењето на приватен интерес, тоа го констатира и внесува во записник.

Службеното лице ќе биде изземено од вршењето на определено дејствие со одлука на органот во кој е избрано или именувано, односно каде што врши функции, јавни овластувања или службени должности и по барање на заинтересирано лице кое дознало за околности што укажуваат на постоење на судир на интереси или на потенцијален судир на интереси.

6. СПРЕЧУВАЊЕ НА ВЛИЈАНИЕТО НА ПРИВАТНИОТ ИНТЕРЕС

Во случај на сомневање за постоење судир на интереси, службеното лице е должно да ги преземе сите неопходни мерки за да го спречи влијанието на неговиот приватен интерес или приватниот интерес на друго лице врз

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

извршувањето на неговите овластувања и должности и за тоа да го извести својот претпоставен.

7. ПОСТОЕЊЕ НА СОМНЕВАЊЕ ЗА СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Во случај на постоење на сомневање за судир на интереси, службеното лице е должно да побара мислење од Државната комисија за спречување на корупцијата и до добивање на мислењето го запира постапувањето, односно го спречува влијанието на неговиот приватен интерес.

8. ПОСТАПКИ ЗА ИЗБОР, ИМЕНУВАЊЕ ИЛИ ВРАБОТУВАЊЕ

Службеното лице кое учествува или одлучува во постапката за избор, именување или вработување или е вклучено како член на телото што ја спроведува таа постапка е должно да го извести раководното лице во органот, односно институцијата каде што службеното лице врши јавни овластувања за сите постапки што можат да предизвикаат судир на интереси.

По утврдувањето на односот на службеното лице со кандидатот за избор, именување или вработување, раководното лице е должно да ги преземе сите неопходни мерки за спречување на појавата на судир на интереси.

9. ПОСТАПКИ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Во постапката за јавна набавка, претседателот, заменикот на претседателот, членовите и замениците на членовите на комисијата за јавна набавка (во натамошниот текст: комисијата), како и одговорното лице потпишуваат изјава за непостоење судир на интереси која претставува дел од досието од спроведена постапка.

Во случај на судир на интереси кај претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици во комисијата, истите се повлекуваат од работа во комисијата, за што го известуваат одговорното лице, и се заменуваат со други лица.

Во случај на судир на интереси кај одговорното лице, истото со посебно решение овластува друго лице од редот на функционерите или раководните службеници кај договорниот орган да ги донесе соодветните одлуки и да го потпише договорот, за што го известува органот на управување или органот кој е надлежен за контрола на неговото работење.

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

10. ПОЧИТУВАЊЕ ДОЛЖНОСТИ ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ, ЗАБРАНИ И ОГРАНИЧУВАЊА

Службените лица ги почитуваат со закон утврдените ограничувања за вршење на дејност за време на вршењето на функцијата и во периодот по престанокот на функцијата односно должноста.

Избраното, односно именуваното лице:

- за време на траењето на својот мандат ги почитува со Уставот и законите итврдените правила за неспоивост на нивната функција со други функции или дејности;
- истовремено не врши функција на одговорно лице или член на орган на управување или надзорен орган во јавно претпријатие, јавна установа или друго правно лице кое располага со државен капитал;
- ја почитува забраната согласно која не може да биде член на управен или надзорен орган во трговско друштво, јавно претпријатие, агенции, фондови и сите други правни лица со доминантен државен капитал;
- доколку управува со трговско друштво или установа како сопственик, управувањето му го доверува на друго лице или тело, освен на членови на своето семејство;
- не воспоставува деловни односи со правно лице кое е во негова сопственост или во сопственост на член на неговото семејство или во кое тој или член на неговото семејство поседува акции или удели или кое го основал тој или член на неговото семејство или во кое одговорното лице е член на неговото семејство;
- не врши супервизорски или контролен надзор над работа на блиско лице;
- во врска со вршењето на јавните функции, овластувања и должности, не склучува договор за спонзорства во свое име;
- правно лице поврзано со службено лице или членови на неговото семејство не може да биде корисник на грант, заем, односно финансиска поддршка од државата или од локалната самоуправа што влијае или може да влијае на законското, објективно и непристасно извршување на јавните овластувања;
- именуваното лице е должно е да поднесе изјава за имотна состојба и интереси за него и за членовите на неговото семејство, која содржи информација за работни места и членство во управни одбори, членство во здруженија и фондации и други податоци;
- избрано или именувано лице (или одговорно лице во јавно претпријатие, јавна установа или друго правно лице кое располага

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

со државен капитал) мора да ја пријави до ДКСК секоја трговија со државниот имот, со кој влегува во правен однос преку правен субјект основан од него/неа или член на неговото/нејзиното семејство или во кој одговорното лице е член на неговото/нејзиното семејство;

- согласно Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, во утврдениот рок ја известува Државната комисија за спречување на корупција, за преносот на правата односно поднесената оставка од членство во орган на управување, со поднесување на соодветен доказ;
- во рок утврден со закон до Државната комисија за спречување на корупцијата го пријавува секој предмет со државен имот со кој се стапува во правен однос со правно лице основано од него или член на неговото семејство или во кое одговорно лице е член на неговото семејство;
- не ги користи информациите со кои располага во вршењето на функциите, јавните овластувања и службените должности за остварување корист или предност за себе или за друг.

Службено лице кое не е избрано, односно именувано лице:

- не воспоставува деловни односи со правно лице кое е во негова сопственост или во сопственост на член на неговото семејство или во кое тој или член на неговото семејство поседува акции или удели или кое го основал тој или член на неговото семејство или во кое одговорното лице е член на неговото семејство;
- не врши супервизорски или контролен надзор над работа на блиско лице;
- не склучува договор за спонзорство ниту прима донација во име на Државниот инспекторат за земјоделство, не поседува удели или акции, ниту користи грант, заем, односно финансиска поддршка од државата или од локалната самоуправа што влијае или може да влијае на законското, објективно и непристасно извршување на јавните овластувања;
- не ги користи информациите со кои располага во вршењето на функциите, јавните овластувања и службените должности за остварување корист или предност за себе или за друг.

11. ПРИЈАВУВАЊЕ ИМОТНА СОСТОЈБА И ИНТЕРЕСИ

Законската обврска за пријавување на имотна состојба и интереси, има секое избрано или именувано лице, одговорно лице во јавно претпријатие,

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

јавна установа или друго правно лице што располага со државен капитал, нотар, извршител, административен службеник од категоријата „А“ утврдена со закон или лице вработено во кабинетите на претседателот на Република Северна Македонија, претседателот на Собранието на Република Северна Македонија, потпретседателите на Собранието на Република Северна Македонија, претседателот на Владата на Република Северна Македонија, замениците на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, министрите и генералниот секретар на Владата на Република Северна Македонија, заради извршување на работни задачи на посебен советник, од денот на изборот, именувањето, назначувањето односно вработувањето, во рок и на начин утврден со Законот за спречување на корупција и судир на интереси.

Пријавувањето имотна состојба и интереси, односно поднесувањето на изјавата за имотна состојба и интереси е лична обврска.

Државната комисија за спречување на корупцијата може да побара од службеното лице кое согласно Законот за спречување на корупција и судир на интереси нема обврска да пријави имотна состојба и интереси да достави изјава, како и да спроведе постапка за испитување на неговата имотна состојба кога постапува по предмет во кое е вклучено тоа лице.

12. ПРАШАЊА И ДИЛЕМИ

Службените лица во Државниот инспекторат за земјоделство кои имаат прашања или дилеми во врска со судирот на интереси можат да се обратат до лицата за интегритет во конкретниот државен орган и институција.

13. ОДГОВОРНОСТ ЗА НЕПОЧИТУВАЊЕ НА ДОЛЖНОСТИ ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ ИНТЕРЕСИ И СПРЕЧУВАЊЕ НА СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Прикривањето на постоење на судир на интереси од страна на службеното лице претставува повреда на должноста и основа за покренување постапка за утврдување на одговорност и изрекување на мерки согласно закон.

Надлежна институција за поведување постапка за утврдување постоење судир на интереси е Државната комисија за спречување на корупција.

Постапката се поведува:

- по службена должност;
- по барање на службено лице;
- по пријава на друго лице;
- по барање на раководно лице;
- по анонимна пријава.

Република Северна Македонија Државен инспекторат за земјоделство

За утврдување на фактичката состојба и констатирање за постоење на судир на интереси, Државната комисија за спречување на корупција прибира документи, податоци и информации.

Службените лица ги доставуваат документите, податоците и информациите со кои располагаат до Државната комисија за спречување на корупција во утврдениот рок.

За донесената одлука по иницијатива за покренување дисциплинска постапка, доставена од Државната комисија за спречување на корупција во врска со утврдено постоење на судир на интереси, Државниот инспекторат за земјоделство ја известува Државната комисија во рок утврден со Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси.

Изработил

Сузана Димитрова
Дана Милошевска
Есра Арами

Согласен:

Мевлудин Мустафи

В.Д. ДИРЕКТОР НА ДРЖАВНИОТ
ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО
М-р. Јане Станковски

Република Северна Македонија
Државен инспекторат за земјоделство

Архивски број: ___ - ___ / ___

Датум: ___ . ___ . ___ година

Образец – Изјава од вработени за нулта корупција

Јас _____, вработен во _____, на работна позиција, _____, се обврзувам кон почитување на стандардите за интегритет воспоставени во мојата институција, како и за:

- Промовирање на етичко однесување и општествени морални вредности,
- Посветеност на транспарентно, објективно и одговорно однесување,
- Потпишување, прифаќање и спроведување на принципите во кодексот на однесување и други етички норми,
- Почитување на важечката меѓународна, национална и локална правна рамка против корупција,
- Користење на сите постоечки мерки за минимизирање на корупцијата,
- Посета на обуки за антикорупциски прашања,
- Учество во контролните механизми на стандардите за интегритет.

Изјавил:

Име и Презиме: _____

Потпис: _____

На ден ___ . ___ . 20___ година